

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

vers. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

QVÆSTIO I.

[illegible]

8. 2. Hæc secunda est templi purgatio , in qua
non modo, vt in priore queritur, domum suam esse
scilicet domum negotiationis, sed etiam *stetuncam* latro-
num: Quia pietate non modo ad quæsum abuteban-
tur, vt nunc *ῥεῖσιν καὶ πῦλοις, καὶ ἀμύμοις*, qui Christum
captantur, et de illo negociantur, sed etiam vt
Pherizin effractores, *πυρρῶν τε* muro-
rum perossiores, latrones; quasi tales diceret Phari-
sæi: nam exiguum est inter illos discrimen. Etenim
פְּרִיזִין Pharizæi, ac *פְּרִיזִים* latrones. Spe-
ciali autem latronum apud Ieremiam cap. 7. ver. 11.
vocat, quod in eo conuenienter, principes & Iu-
da qui latrones erant, non quoniam eo latrocina-
rentur, quamvis & illud in templo factum est, ver. 8.
*Ecce vos confiditis in sermonibus mendacii, qui non prode-
bit vobis furari, occidere, adulterari, iurare mendaciter, li-
berare Beeliam, & repositi Deos alienos, quos ignoratis. Et venistis,
& stetit coram me, in domo hac, in qua innocens est no-
men meum, & dixistis: Liberati sumus, eo quod fecerimus om-
nia abominabilia istas.*

lupul dicitur vocat speluncam latronum, quia cuncti
omnia facinora commissent, templo se tutos fore
credebant. Eadem profus ratione nunc quoque om-
nibus sceleribus obruti, templi prætextu parentes,
viduas, aliosque prædabantur. Ante omnia in templo
vixit filio Dei machinabatur, pleni malitia & rapi-
di. Sed tamen postea & ipse in templum intravit.

Adami Conzen in Euang. Tom. I.

(unt, In scp. l. 27. c. 11. antiq. vbi in templo multitudinē
 concitauit, & laxis occidit milites, qui ad eos com-
 pescendo venerant. Cumque festum, inquit Iosephus,
 insisteret, quo patrum est Iudas non vescessementis panibus, Cedes in
 &c. Sed ita si deploratores legis doctorum Iuda ac Matthie con- templo.
 globati in templo permanebant, non desicere videri, quem il-
 los non pudebat mendicare querere. Tum Archelus veritus ne
 ad grauius aliquid eorum in insolentia procederet, mittit tribu-
 num cum cohorte, qui compesceret homines, priusquam cetera
 turba huius furoris insiceret in contagio. Et si quorum emineret
 in concitanda seditione ferocia, illos ad se adduceret. In hos tur-
 batores illi clamoribus & hortatibus plebem exasperauerunt,
 & ferientes flaxis plerique occiderunt. Pergit narrare, quo-
 modo tria milia occisa sint, & quidem in templo.

Inter crimina autem Archelai recensentur cædes
in templo lib. 17. cap. 11. Maxime autem exaggerabatur in
sacratissimo loco perpetrata cædes impia. Id. q. festo, quando tam
hospites quam indigene victimarum more mactati sunt, &
templum cadaveribus repletum, non ab externo. &c.

Paulo post cum legione, cui Sabinus præerat, ad templum pignatum est, & porticus incensa. Sacra pecunie conditorium direptum, vt est apud Ioseph. cap. 12. Iudas Galilææ, & Sadocus latrocinis gentem vexant, & templum incenditur, cum in eo cades fierent. vt idem l. 18. cap. 2. & cap. 3. *ossa per templa sparsa*. Cum interim in singulos pene annos Pontifices mutarentur, qui precio & favore Romano rum eo aspirabant. Omnes autem miraculis attoniti, & timore percussi vnum fugiunt, & damna taciti ferunt. De vëditiõne victimarum in templo, est in Thalmud tractatus c. וְשִׁקְלֵי שֶׁכֶּאֱלִים Schekalim. Hoc est Sicli: ponderationes, &c.

§. 3. Zvinglius auaritia sacerdotum hæc in tem-
plum allata memorat, & ne calumnia desit. Hoc in
Papatu, inquit, factū videmus nam & rapta, & furto abla-
& vsurā paria, omnia in corbonum Pontificij ingerbant,
modo ipsi hinc partem aliquam habuerunt, addit : Fraudatos
pauperes, idola magno fumitu exornata.

Respondet. Furorum, & raptorum bonorum
detentores, nos ex animo, virariorumque detestari.
Furto & rapina, si quæ illata sunt, ab ipsis atis detra-
henda & dominis restituenda. Pauperes fraudandos
non docemus, idola abominamur, imagines & reli-
quias de diuitum liberrima donatione exornamus.
Si quis lucra dereligionē seſectatur, & ignorantia ſim-
plicium ad ſuum quæſtum abutitur, latronum loco
habemus.

Nec vendentes tantummodo & ementes Sacra,
gratiae admittere scelus dicimus, verum etiam in tem-
plo, ambulantes, fabulantes, profana tractantes, quā-
cum hactenus non modo multis locis populus, sed
cleruseram fecerit, bellis, exiliis, vastatione contu-
melliam Deus vificatur, & quia manus eius adhuc ex-
tensa, non est, quod contemptu Numinis impunita-
tem sibi quisquam polliceatur.

VERSUS 16.

Audis quid isti dicunt? Iesus autem dixit eis: Vtique, nunquam legistis: Quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem?

OVÆSTIO I.

Quid indignantibus respondet?

§. 1. **A**lienā laude vitur inuidia, & odium summa
rabie accenditur, quod sibi perire videretur,
quicquid Christo acquiritur. At Christus à Deo cōstitu-
tum

LI

CUJATA

tum esse docet, adeoque prædictum, & ita esse miracula monstrabant.

In Psalmo 8. 3. in Hebræo est *וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ* iisaththa ghov, fundasti fortitudinem. vbi 70. *וַיִּשְׁתַּחֲוֶהוּ* aliorum, *aprafi*, vel *concinnafi* laudem. Syrus habet *תִּצְנַח* Thacnath à *צָנַח* quod est *preparare, stabilire*. De illis verbis suo loco disserui, nunc id solum moneo, improbos esse qui hic veterem interpretem, & 70. car-

Pueri Spiritu Sancto instincti sunt locuti. punt, cum Christus eam interpretationem sequatur. Porro adulti laudationem inchoarunt, secuti sunt pueri, & infantes, non tam naturali imitandi consuetudine, sed inspiratione diuina, omnino enim à Deo decretum erat, & à Propheta prædictum. Adeo ut si sacerdotes lapidibus duriores impedire plausum conarentur, lapides ipsi locuti fuerint, Et sic nim factum non est, fieri tamen potuit. Non autem de re puerili, & fortuita, sed singulari Spiritus Sancti opere locutus est David. Per *ἁγίων* vocantur, infantes, non quod fieri non possent, sed quod pueri essent, quibus fandi ius non esset, quod suarum verum arbitri per ætatem nondum esse possent. Per hos ergo loquitur Spiritus Sanctus, quorum animos malignitas & lior nondum infecit.

Monent Christum. §. 2. Rigide agunt, & pro imperio, vanitatis enim illum accusabant, qui ambitione fucentes insonanti necem meditabantur. *ἀνέβητι δὲ οἱ τοὶ λέγεσσι*; audis quid isti dicant? alia exemplaria, *οὐκ ἀνέβητι*; non audis? Quod si infantes nondum per ætatem articulate loquentes esse dicamus, cum Chrysostomo, & Euthymio, maior Pharisæorum contumacia merito iudicabitur, qui ne illo quidem miraculo dignitatem Messiae agnouerint. Sed malo lactentes eos dicere, qui iam formare voces didicerant. Poterat vero illis merito obici, *ἀνέβητι*, quid isti dicant? Quomodo ad diuinæ potentie vos instruunt agnitionem pueri doctores Israelis? Quin etiam gentium vocationem, in hymnodia infantum Chrysostomus figuratam ostendit. *Quam rectissime Ex ore dictum est: non enim ex mente illorum illa verba procedebant, sed virtute ipsius, tenera illorum lingua ad formanda hec verba ducebatur. Quare balubientes tunc gentes, quæ post ex fide maxime sonuerunt, figurate significauit. Apostolos quoque nimirum confortauit. Nam ne ambigerent, quomodo rudes homines tantam rem potuerunt prædicare, hoc infantum exemplo. Vniuersa huiusmodi mentis angustia sedari potuit, cum dubitare nequissent, quin & ipsis facultatem dicendi daturus sit, qui paruulos fecerat eloquentes. Adhuc natura quoque dominum atque creatorem, miraculum demonstrabat. Infantes igitur quamuis maturam ætatem non haberent, fausta tamen & rebus supernis conuenientia decantabant: viri autem quasi furiosi loquebantur.*

VERSUS 17.

Et relictis illis abiit foras extra ciuitatem in Bethaniam: ibique mansit.

QUESTIO I.

Cur in Bethaniam rediit?

In Bethaniam rediit. §. 1. NE maiore conatu præsentem oppugnant, respirandi tempus dedit, & spacium furori. Ea etiam causa fuit, quod eius præsentia, & consuetudine prorsus essent indigni, qui tam impudenter tot miracula, & veritatem oppugnant, propterea gloriæ & quæstus gratia. Gratus ait in Bethania voluisse *ἵνα ὁ ἐν αὐτῷ περνοῖται*: quod etiam prudenter factum, ne ad hospitium tot millibus concurrentibus, habitatem petentibus, & inter se disceptantibus, tumultus aliquis oriretur, atque etiam hospitem in aliquod peri-

culum induceret. Seditionis autem contrahenda omnem suspicionem amouit, quod dimissa turba in locum solitatum se recepisset, nullos oculos, aut nocturnos conuentus celebrasset, sed mane ex Bethania publice in templum progressus salutaria doceret. Inimicis omnia audientibus.

VERSUS 18. 19. & 20.

Mane autem reuertens in ciuitatem esurit. Et videns fici arborem vnam secus viam, venit ad eam: & nihil inuenit in ea nisi folia tantum, & ait illi: Nunquam ex te fructus nascatur in sempiternum. Et arefacta est continuo ficulnea. Et videntes discipuli, mirati sunt dicentes: Quomodo continuo aruit.

QUESTIO I.

Cur ficum arefecit?

§. 1. NON simulata, sed vera fames fuit, ut qui in oratione pernoctasset, aut in cenatu, aut tenuiter refectus. Chrysostomus miraculo fici mem accersitam existimat, ut nouo miraculo locus esset. Vnde cumque & quocumque modo eluriet, satis inter plerisque conuenit veram fuisse, atque eius, qua salutem omnium anxie desiderabat, typum.

§. 2. Fructum non inuenit, non erat enim tempus fructuum, ut Marci 11. 13. habetur. Quod ignota ne puer quidem potuit, sed miraculi occasione quaesivit, ut discipulis iam moriturus ostenderet, se iterum Dominum, & posse se tam facile omnium inimicorum vires vno nutu conterere, si mori iuberet, quam ficum arefacere. Hominem enim subito extinguendi vlitatum, arbores non nisi sensim arefcunt. Habet tamen & hoc factum mysterii significationem. Non enim ira, sed iudicio lignum arefecit. Apostolis reo ostendit, vltionem modum, & vires sibi non desisse, sed in homines illis uti nolle. Perituros tamen iudeos, qui foliis carimoniarum inaniam nullos vere pietatis conditos fructus haberent, folia enim fontidorum tegendorumque fructuum causa data sunt. Chrysostomus in hunc modum exponit. Cum igitur gratia maledicta est: certe viri discipuli considerent. Nam quoniam semper beneficia conferens, nullum unquam puniuit, conueniebat autem ut puniendi virtutem aliquo exemplo demonstraret, ut tam discipuli quam iudei sibi persuaderent, per posse solummodo ipsum crucifigentes exiccare, sed spontanea sustinere puniendi virtutem non in hominem, sed in arborem opportune nunc demonstrauit. Cum autem loca vel planta, vel animantes ratione expertes, tale quid patiuntur, noli curiosius, quare ita factum sit inuestigare. Non ergo quare, virum merito exiccata sit ficus, sed tempus non erat fructuum, delirationis id mihi nempe videtur extrema, sed ipsum solummodo considerans admirare, & creatori gloriam reddere. Sic & in submersis porcis rationem instituta diligenter inquirentes multificerunt, quibus mens adhibenda non est. Sicut enim per citationem sic & planta animam caret.

§. 2. Caluinus nescisse putat, quæ arbor esset, sed in eo sita est difficultas, ait, quomodo deceptus fuerit, fructum in arbore quaerens, præsertim cum nondum esset, maturum fructibus tempus. Sed nihil absurdum est, si dicamus secundum hominem speciem arboris fuisse illi incognitam: fieri tamen potest, ut consilio accesserit, euentum non ignorans.

Respon-